

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Socialudvalg

Dato: 12. december 2014
Enhed: Sundhedsjura og læ-
gemiddelpolitik
Sagsbeh.: SUMDRA
Sags nr.: 1405285
Dok nr.: 1585598

Folketingets Socialudvalg har den 3. november 2014 stillet følgende spørgsmål nr. 47 (Alm. del) til ministeren for sundhed og forebyggelse, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karin Nødgaard (DF).

Spørgsmål nr. 47:

"Vil ministeren redegøre for, hvornår der er tale om magtanvendelse i forhold til at behandle ældre borgere med medicin, herunder morfinpræparater – er der f.eks. tale om magtanvendelse, hvis en borger modsætter sig behandling, og der ikke forekommer samtykke fra pårørende, men personalet vurderer, at det vil være til borgerens bedste, og vil ministeren desuden oplyse, hvor ofte indberetninger om magtanvendelse i forbindelse med medicinering finder sted, og hvordan indberetningerne opgøres og evt. kategoriseres?"

Svar:

Af mit svar af 16. oktober 2014 på SUU alm. del spørgsmål 1221 fremgår følgende:

"Behandling af patienter må som udgangspunkt ikke indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke. Dette følger af sundhedslovens § 15.

Hertil findes imidlertid en række undtagelser. Det er f.eks. tilladt efter sundhedslovens § 18 med samtykke fra den nærmeste pårørende eller værge at indlede behandling af personer, der varigt mangler evnen til selv at give informeret samtykke til behandlingen. Hvis der ingen pårørende er, kan en sundhedsperson derudover – med en anden sundhedspersons tilslutning – gennemføre behandlingen.

Endvidere er det tilladt efter sundhedslovens § 19 – uden patientens, den nærmeste pårørendes eller værgens samtykke – at gennemføre behandling af patienter, der varigt eller midlertidigt mangler evnen til at give informeret samtykke eller er under 15 år, hvor øjeblikket behandling er påkrævet for patientens overlevelse, for på længere sigt at forbedre patientens chance for overlevelse eller for et væsentligt bedre resultat af behandlingen."

Ovenfor nævnte forhold gælder både for selve lægens ordination af fx morfinpræparater, men også plejepersonalets efterfølgende medicinbehandling. Enhver behandling, herunder lægemiddelbehandling, må, medmindre der er tale om patientens overlevelse, ikke gennemtvinges, hvis patienten i ord eller handling modsætter sig. Dette gælder også selv om, der er givet samtykke ved pårørende eller anden sundhedsperson. Plejepersonalet skal give lægen besked om, at behandlingen ikke efterleves, da patienten modsætter sig, således at lægen er bekendt hermed.

Da det således ikke i medfør af sundhedsloven er lovligt at gennemtvinge behandling, herunder medicinsk behandling, indberettes der ikke brug af magt ved medicinordination og –håndtering.

I lov om social service er der imidlertid regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten, som gælder i forhold til bl.a. hjælp til personlig hygiejne, fastholdelse og tilbageholdelse af fx demente af hensyn til deres sikkerhed.

Det kan i praksis være svært at skelne skarpt mellem pleje/omsorg og sundhedsmæssig behandling på plejehjem, botilbud, og andre institutioner, men håndtering af medicin er sundhedsfaglig behandling under sundhedslovens regler, og der kan derfor ikke anvendes magt.

Med venlig hilsen

Nick Hækkerup / Dorthe Rodian Arleth